

Gustav Fridolin: Tal på Järvaveckan 2017

Talare

Gustav Fridolin
Språkrör

Datum

12 juni 2017

Plats

Järva

- 1 ”Vi måste ta människors oro på allvar.”
Det är så vi politiker brukar säga. Och det stämmer väl. Samtidigt, det finns något i hur det där sägs och används som liksom skaver.
- 5 ”Människors oro”, säger vi. Men alla vi politiker är ju - människor. Vi är inte opinionsanalytiker som ska känna var vinden blåser, eller ens serviceleverantörer som ska leverera på andras önskemål. Vi har alla engagerat oss i politiken för att det finns saker vi vill förändra, saker vi brinner för – och sånt som oroar oss eller till och med gör oss förbannade.
- 10 Ofta är det nog bättre att berätta om detta – våra idéer och vår egen oro, så får andra människor rösta på den politiker som man mest delar både idéer och oro med.

Människor oroar sig ju för olika saker.

- 15 Samtidigt finns det vissa saker som oroar mer än annat. Göteborgs universitet undersöker det där årligen, sedan lång tid tillbaka. Vet ni vad som oroar flest?

- Klimatförändringar, det ligger högst på listan. Tillsammans med ”miljöförstöring” som ligger på fjärde plats är det tydligt att den största oron i
20 det svenska samhället är oron för vilken planet vi är på väg att lämna över till våra barn. Och ni vet, ”vi måste ta människors oro på allvar.”

Nej, men svenska folkets oro för vår planet är mer än en känsla. Den underbyggs av all fakta och all kunskap vi kan uppbringa.

- 25 Det går fort nu. 2016 uppmättes den högsta medeltemperaturen för jorden i modern tid. Precis som 2015 var högst ditintills. Och 2014 innan dess. Vid jul var det nära nollgradigt – på Arktis. Vi har aldrig tidigare uppmätt ett så litet istäcke – och man börjar nu kalkylera med riskerna av ett helt isfri Nordpoolen
30 om redan tjugo år. Forskare har rapporterat det första däggdjuret som utrotats

av klimatförändringar. I några av de fattigaste ö-nationerna i världen planerar man för en framtid efter landets faktiska undergång.

- 35 Om vi inte i tid minskar utsläppen går det snart inte längre att undvika en fullskalig klimatkatastrof. Utvecklingen kommer rinna oss ur händerna.

Det här är inte längre ett framtida hot. Klimatförändringarna har redan förödande konsekvenser.

40

Klimathotet toppar listan på vår oro, och så mycket mer av det vi oroar oss för är i förlängningen kopplat till klimatet. World Economic Forum gjorde för ett par år sen en undersökning om de största ekonomiska riskerna framåt. Fyra av tio utpekade risker var klimatrelaterade.

- 45 There is no business on a dead planet, som det är sagt.

- Det kan låta avlägset, men det handlar inte bara om den globala ekonomin, alla påverkas. Vi är alla sammanflätade i ett ekonomiskt system, där finansmarknadens risker är risker för våra egna jobb, våra besparingar och våra pensioner. Värdet på fossila tillgångar i banker, försäkringsbolag och pensionsfonder uppgår till ofattbara 10 000 miljarder kronor. Medan den förra regeringen deltog i spekulatjonen och sålde utsläpp till amerikanska investmentbanker driver vi nu enträget på internationellt för att ordnat och i tid avinvestera från fossilt, och istället investera i förnybart. Klimatförändringarna hotar redan jobb i sektorer som turism och jordbruk, medan det faktiskt växer fram nya jobb i förnybar energi, hållbara tjänster och delande av resurser. Investerar vi i nya branscher kommer de jobben växa fram här.
- 50
- 55

- En annan oro är för vår matförsörjning. Vi har lärt oss förstå torka som något som drabbar Afrika, Australien, Kalifornien, kanske södra Europa, men vi ser nu hur Sverige hotas av den allvarligaste torkan på decennier. Det ser såklart inte lika allvarligt ut som i de värst drabbade delarna av världen – men bara 14 av Sveriges 290 kommuner rapporterar normala grundvattennivåer. Som alltid är det omöjligt att med absolut säkerhet slå fast att just denna torka beror på det globalt varmare klimatet. FN:s meteorologer WMO talar om att vi inte längre fullt ut kan förutse konsekvenserna av att planeten blir varmare, att vi redan är på ”unchartered territory”, som en hel mänsklighet vandrades i okänd terräng. Att torkan blir vanligare i ett varmt klimat är ställt utom allt tvivel. Utan tillräcklig handlingskraft hotas både global och svensk matförsörjning. Bönder i
- 60
- 65

Sverige gör redan nu planer för hur djuren i en akut situation ska få tillräckligt med vatten för att överleva.

75 En av de djupaste, mänskliga oron är att någon i vår närhet ska bli sjuk. Vi vet att i ett varmare klimat sprids sjukdomar snabbare. I en rapport från i mars varnar FN:s barnorgan UNICEF för utvecklingen. Varje dag dör fler än 800 barn under 5 år i sjukdomar kopplade till dåligt vatten. Bara en grads varmare globalt klimat beräknas öka antalet som insjuknar i vissa av dessa sjukdomar med upp till tio procent. 2040 riskerar vart fjärde barn – 600 miljoner – leva i 80 områden med risk för vattenbrist. I en rapport till WHO beräknar forskare att 50 års framsteg i hälsa, i att utrota sjukdomar och öka antalet som överlever infektioner, riskerar raderas ut helt under vår livstid. I ett land som Sverige står vi idag bättre rustade än i de fattigaste länderna, men sambanden finns också här. I ett varmare klimat kan sjukdomar som idag är ovanliga här spridas längre 85 norrut. Häftiga skyfall riskerar också hos oss leda till spridning av parasiter och bakterier. Redan nu orsakar värmeböljor ökat tryck på sjukhusvården och ökad dödlighet. Också i Sverige.

Klimatförändringarna är också en av de starkaste underliggande drivkrafterna 90 bakom att människor tvingas fly. Land människor brukat i generationer blir obeboeligt, naturkatastrofer gör miljoner hemlösa, stater faller samman under trycket av resursbrist. För två veckor sedan rapporterades att man i räddningsaktionerna i Medelhavet möter allt fler människor som lämnat Bangladesh. FN misstänker att det kan handla om klimatflyktingar. Höjda 95 havsnivåer i bengaliska viken gör stora områden obeboeliga. Människor tvingas lämna sina hem, de flesta stannar längre norrut i landet, men i takt med att där blir mer trångbott, svårare att få jobb, blir det mer logiskt för den som saknar nätverk och framtidsutsikter att bege sig längre bort.

100 Den värsta formen av miljöförstöring är krig. Varje krig är resultatet av olika sammanlänkande, komplexa orsakssammanhang. Klimat, vattenbrist, torka, är allt oftare några av dem. Redan för tio år sedan beskrev EU:s sändebud i Sudan Darfur Pekka Haavisto, nu grön presidentkandidat i Finland, hur det fanns en koppling mellan lokal torka och när den vedervärdiga konflikten eskalerade till 105 massakrer och massmord.

I Nigeria, Somalia, Sydsudan och Jemen samverkar nu torka och konflikter till att UNICEF rapporterar att 1,4 miljoner barn hotas av akut undernäring. Klimatforskaren Nadim Farajallah vid universitetet i Beirut har analyserat

110 situationen i Syrien som ledde fram till det krig som idag påverkar så många av
världens människor, direkt och indirekt. I fem år hade det rått torka. I det som
varit ett medelinkomstland led allt fler av fattigdom och livsmedelsbrist. 1,5
miljon människor beräknas ha lämnat sina hem inom Syrien på grund av torka
och missväxt, redan innan kriget bröt ut. Det befriar såklart varken diktatorn
115 Assad eller mördarna i Daesh från ansvar för de krigsbrott de dagligen utsätter
människor för. Och det innebär ju inte att det inte finns fler saker än
klimatpolitik Sverige och världen måste bygga fredspolitik på.
- Vi är en avgörande kraft för humanitärt stöd. Både i flyktingläger och
konflikthärdar, och för att återbygga sköra stater.
120 - Vi driver en medveten feministisk utrikespolitik för att stärka kvinnors makt
över ekonomin och deltagande i politiken.
- Vi ska inte exportera vapen till diktaturer. Sverige ska införa ett
demokratikriterium i sin vapenexportlagstiftning, och även om jag som
miljöpartist skulle vilja gå hela vägen och inte exportera en patron till en
125 diktatur, så är det här ett stort steg.
Och allt detta är viktigt, till och med avgörande, men klimatet innebär att detta
inte räcker, om vi inte samtidigt möter klimatutmaningen och bygger större
beredskap för torka och matbrist.
Professor Farajallah fick i SVT frågan vad som händer med världen om vi inte
130 hanterar klimatförändringarna.
Hans svar: kaos.

Skulle jag göra en egen lista över sånt som oroar, vet jag vem som skulle platsa
135 där. President Donald Trump.

Trumps beslut att försöka dra USA ur Parisavtalet, där världen lovade varandra
att göra det som krävs för att i tid möta klimathotet, är oansvarigt, oseriöst och
obegripligt.

140 Världen står nu och väger. Det krävs globalt klimatledarskap. Länder som sluter
upp med de amerikanska stater, företag och städer som trotsar Trump och ser
vinsten i att leda utvecklingen mot en mer hållbar värld – och riskerna med att
inte göra det.

145 Sverige är ett sådant land.

Vi har antagit världens kanske mest ambitiösa klimatlag.

Vi ska bli världens första fossilfria välfärdsland.

150 Vi har byggt en bred politisk uppgörelse bakom målet att ha ett 100 procent förnybart energisystem.

Vi ställer om bilbränslen i tanken. Jobbar för att tåget ska bli billigare än flyget.

Satsar på kollektivtrafik. Bygger nya klimatsmarta stadsdelar. Läger

155 gemensamma pengar för att kunna rusta upp gamla hus utan alltför stora hyreshöjningar. Höjer skatten på det som är dåligt för miljön och sänker på det som kan skapa nya jobb.

Satsar på att öka svensk och ekologisk livsmedelsproduktion. Ger klimatbistånd till de fattigaste länderna.

160 Det här är politik som inte blivit verklighet utan Miljöpartiet. Men tyvärr är det också ofta politik som andra partier vill stoppa, skära ner, prioritera bort.

Det håller inte. Det är lätt att säga att miljön är viktig, men det är i de politiska prioriteringarna det blir synligt om ett parti verkligen menar det. Och det är allvar nu. Med Trump i Vita huset behöver världen länder som Sverige, länder
165 som leder arbetet för klimatet. Vi har ingen tid att förlora.

En oro som växer på listan från Göteborgs universitet är terrorism. Det är ju
170 också terroristernas mål, att vi ska bli rädda och agera utifrån den rädslan.

Därför är det så viktigt att politiken lyckas samla sig över partigränser för att göra som krävs för att bekämpa extremismen. I onsdags presenterade sex partier gemensamt ett antal nya åtgärder för att öka säkerheten i den offentliga miljön, få starkare kontroll på individer och grupper som kan utgöra hot och fortsätta
175 arbetet nationellt och internationellt för att strypa finansieringen av terror. Det är bra. Det här är frågor där det är bra att vi politiker arbetar tillsammans.

Det här med långa listor på vad som gör oss oroliga kan lätt bli lite konstigt.

180 Först på nionde plats på listan kommer annan brottslighet. Och det stämmer säkert, i något slags sammanvägd mätning. Men har man någon gång blivit utsatt för den oerhörda kränkning av integritet och trygghet som ett brott är, då vet man att där och då finns inget som oroar mer.

185 På listan nämns det som organiserad brottslighet. Och den som ser en ung människa man en gång hoppats på, kanske en nära, ge upp allt och börja

190 förstöra sitt liv i ett gäng har svårt att tänka på något annat. Jag kan prata hur mycket som helst om klimatförändringar och krig, oron för det akuta, vad som kan hända ikväll med en av våra nära går ändå före i våra tankar. Så fungerar vi. Det är att vara människa.

Samhällets direkta svar på brott är polisiärt. Vi satsar på polisen, och på att ge polisen bättre verktyg mot den organiserade brottsligheten:

195

- Vi höjer minimistrafken för grova brott.
- Vi inför nya påföljder för unga så vi kan bryta en brottskarriär innan den gått alldeles för långt. Den som grips ska snabbt kunna dömas.

200 Ungdomsövervakning innebär att föräldrar får hjälp att hålla en ung person i skolan på dagen och hemma på kvällen.

- Vi bekämpar knarkhandeln. Järvas unga ska inte döda eller dödas i gäng som förser innerstadens klubbar med knark. Nya lagar riktar sig mot dem som ligger bakom smugglingen, organiserar nätverken och ger polisen nya verktyg för att blottlägga knarkhandeln.

205

- Vi punktmarkerar dem som tjänar pengar på brott. Polisen har fått nya möjligheter att snabbt beslagta bilar, dyra klockor och annat som köpts med pengar från brottslig verksamhet.

210

- Vi satsar på att få bort vapnen från gatan. Det är helt vansinnigt att det tidigare hänt att en person som grips med ett skarpladdat vapen varit ute på gatan samma dag. Vi skärper straffen, stärker övervakning vid gränsen och gör insatser för att komma åt illegala vapen.

215

Ibland låter det som om vi måste välja mellan att förebygga brott och bekämpa brottslighet. Det är inget val. Vi måste göra båda.

220 För att nå fram till en ung kille på väg att dras in i brottslighet, är det avgörande att den vuxna, yrkeskriminella som utnyttjar och utövar makt över honom plockas bort från gatan.

225 Ingen föds kriminell. Som utbildningsminister blir det här så tydligt. Många lärare och rektorer berättar om det, valen som unga upplever sig stå inför. Den svåra, långa vägen att bygga ett liv att vara stolt över. Och så den upplevt snabba

vägen som lockar. En elev till mig i folkhögskolan beskrev det en gång som att det alltid finns en arbetsmarknad som står vidöppen: den kriminella.

- 230 Det är vår uppgift som vuxna att sätta exempel, visa varför man inte ska förstöra sitt liv där. Så många gör så mycket. Lärare och fritidsledare som ger ungdomarna en målbild på en arbetsplats, inte en brottsplats. Mammor som nattvandrar som skapar lugn i området. Socialarbetare som gör det tuffa jobbet med att hjälpa individer och familjer när
235 det är svårt. Kvinnojourer och tjejgrupper som målmedvetet och enträget arbetar mot hedersförtryck och för att tjejer ska få ta plats i det offentliga rummet. Poliser som tar sig tiden ute på skolor, festivaler och hos föreningar för att bygga de relationer som gör att polisarbetet kan fungera.
- 240 Muslimskt civilsamhälle som säger emot och ger alternativ när extremistiska krafter vill isolera, snärja och förvränga. Föräldranätverk som ger varandra råd och styrka. Idrottsledare som ger ungdomarna en plats i laget och på planen. Som en av aktivisterna i StreetGäris uttryckte det: "Ungdomar ska få känna sig
245 sedda, hörda och viktiga."

- Det här är inget lätt jobb. Det är ett jobb som måste göras varje dag. Jag tänker ofta på en händelse i Rissne förra sommaren. Tre tjejer från ungdomsgården Hundra74an målade en bänk i centrum i regnbågsfärger, som
250 en hyllning till kärleken efter terrorattentatet mot gayklubben i Orlando. På natten brändes bänken. Men då hände någonting som jag tyckte var helt fantastiskt. Hela Rissne samlades för en eftermiddag. Barnen badade i fontänen, hiphopen ljud från en hastigt hopbyggd scen. Det var en öppen picknick och spontan Pridefestival på en och samma gång. Vardagens Rissne, där människor
255 tycker om varandra, gör saker tillsammans, ställer upp för varandra, kom ut och gjorde orten till sin.

- Det räcker såklart inte med ett tillfälle. Den där bänken brann igen. Då också bilar. Men orten får aldrig ge upp inför våldsverkare och vandaler som vill
260 bestämma. Det är kanske ligisterna som syns och hörs, men de goda krafterna fortsätter göra jobbet varje dag. På lördag samlas Rissne till picknick igen, en ny avslappnad Pridefestival arrangerad av Rissnebor och Tillsammansskapet Sundbyberg. För varje ort tillhör alla som bor där, alla som älskar sitt område och tror på det. Inte dem som vill kontrollera och sätta gränser för andra

människors liv.

270 Allt det här syns så sällan i rapporteringen från Järva, men föreningsliv, föräldragrupper, tillsammanskap, det är också Järva. Eller för att låna Fryshusets Payam Boroodjenis ord: "Här finns en fantastisk kraft, vi måste bara se till att samla den".

275 Brott tar sig olika former. Det syns också i oros-listan. En av de saker som oroar människor i Sverige mest är växande rasism. Det oroar mer än till exempel att fler flyktingar skulle komma hit. Det är inte konstigt. Rasism begränsar. Den gör det när den är subtil och diskriminerande. Gör det svårare att få jobb eller bostad. Det ska vi aldrig acceptera. Det här är ett land, alla ska ha samma chans.

280 Rasismen stannar inte heller där. Den syns också i våld, hatbrott, terror. Attacker mot moskéer och synagogor. Sådant som gör begränsningen av människors liv så påtaglig. Får en muslimsk kvinna i slöja att vara rädd för att ta bussen, eller skrämmar en tjej från att ge sin flickvän en hejdåpuss när man skiljs
285 åt vid tunnelbanan. Rasismen splittrar. Säger till människor att deras egna problem kan lösas om man ger sig på någon annan - flyktingar, romer, muslimer, judar. Rasismen är ett gift.

Vi har stärkt polisens prioritering av hatbrott, följer upp så polisen stärker sin
290 kompetens. Vi har byggt upp ett stort kunskapscenter för att stödja lärare i arbetet med att möta rasism – och all annan våldsbejakande extremism – i klassrumsdiskussionerna. Forum för levande historia ska stärka skolans kunskap om rasismens historia och praktik. Olika myndigheters och samhällsorgans arbete mot rasism och homofobi följs upp. Ska Sverige hålla ihop, får rasismen
295 inte ges en millimeter.

En sista blick mot den där oroslistan från Göteborgs universitet. En oro som liksom återkommer på listan är vad som händer med ett samhälle där
300 ojämlikheten växer. 35 procent oroas av bostadsbristen, 34 av stressen i arbetslivet, 29 av revor i välfärden, 26 av arbetslöshet och var fjärde säger att man oroas av växande klyftor.

305 Det här är en oro jag delar.
Ojämlika samhällen mår sämre. Demokratin försvagas när vi får svårare att
förstå varandras villkor. Kriminalitet växer i ojämlika samhällen.
Innovationskraft och företagande försvagas. Det finns kopplingar mellan
ojämlikhet och statusjakt och mobbning.

310 Att bryta ojämlikhet handlar såklart om många saker. Att bygga fler bostäder,
att bryta segregation, fortsätta arbetet för att alla ska kunna få jobb och styra
över sitt eget liv, göra det lättare att driva företag, förbättra villkoren för
ensamstående föräldrar.

315 Men det finns bara en stadig väg ur ojämlikhet, och den går genom skolan.

Det är i skolan våra drömmars gränser avgörs.
Och våra små ska få drömma stort.

320 Man ska aldrig begränsas av var man bor eller vilken skola man går i. Alla skolor
ska ge barnen utrymme att drömma, och verktygen att förverkliga de
drömmarna.

325 Vi är ett litet land på en global marknad. Vi har inte råd att slösa bort en enda
talang. Oavsett namn eller adress.

Motsatsen gäller förresten också. Bara jämlika skolsystem klarar att prestera
höga kunskapsresultat. För någon månad sedan tog jag med mig en av världens
330 mäktigaste i utbildningsfrågor, OECD:s utbildningsdirektör Andreas
Schleicher, till Husbygårdsskolan. Han uppskattade verkligen mötet med
eleverna och lärarnas hårda arbete. Men hans budskap till Sverige var tydligt: Vi
måste återbygga jämlikhet i skolsystemet. Vi måste satsa mer på de skolor och de
elever som haft det tuffast. Elever med olika bakgrund ska mötas på samma
335 skolor.

Under den förra regeringen skar man i skolan. Nästan 10000 medarbetare skars
bort. När lärarna får mindre tid drabbar det såklart hårdast de elever som
behöver skolan mest. Som inte har allt gratis hemifrån. Som har svårare med ett
340 ämne eller med språket.

Nu investerar vi istället i skolan. Under de senaste åren har 20000 nya

345 medarbetare anställts. Vi har brutit med växande grupper i förskola och fritids,
nu minskar faktiskt grupperna istället – trots att fler barn får plats. Vi höjer
lärarlöner. Det är fler som vill bli lärare. 3 av 4 lärare är beredd att
rekommendera yrket till andra.

Det är en början.

350

Men arbetet måste fortsätta. I ett av mina första beslut som utbildningsminister
samlade jag professionen – lärarkåren och rektorerna – tillsammans med
forskare i en Skolkommission. De har nu lagt fram tydliga förslag för att stärka
jämligheten i skolan.

355

Det första är att skydda skolan från nedskärningar. Att spara på skolan blir alltid
dyrare i andra ändan, när elever lämnar utan de kunskaper som behövs. Eller
som president Obama uttryckt det: "You think education is expensive, wait
until you see how much ignorance costs." "Om du tycker utbildning är dyrt, då
ska du se vad okunskap kostar."

360

(Jag är rädd att hans efterträdare verkar vilja visa oss exakt hur hög den
kostnaden är.)

Skolkommissionen föreslår att sex miljarder tillförs skolan inom tre år, och att
man samtidigt kräver att det då inte går att göra stora nedskärningar på skolan
framåt. Det är ett förslag jag vill gå vidare med.

365

Det andra är att bryta skolsegregation. Vi har redan börjat förbättra reglerna så
att nyanlända går på fler skolor, och inte samlas i de närmsta. Med nya regler jag
infört har till exempel 125 friskolor med kö varit med och tagit emot nyanlända,
något de inte kunde tidigare. Det är en början, men det räcker inte. Vi ska göra
mer för att bryta skolsegregation.

370

En tredje sak är att stärka det som är viktigast för elever som har det tufft. Vi
stärker specialpedagogiken, genom fler speciallärare och genom att fler lärare får
grundläggande specialpedagogiska verktyg. Jag kommer i år lägga fram
lagstiftning för en läsa-skriva-räkna-garanti till riksdagen som ger lärare starkare
mandat att sätta in det stöd som krävs för att alla ska få med sig
grundkunskaperna från lågstadiet.

380

Vi ska ge elever som behöver det mer tid med sina lärare. Läxhjälp ska aldrig vara

385 en fråga om att ha råd, vi ger statliga medel för att skolor ska kunna ge stöd vid sidan av schemat. I onsdags röstade riksdagen igenom om en ny lag jag lagt fram som ger alla åttor och nior som behöver det rätt till lovskola.

390 Vi ska ta tillvara styrkan i flerspråkighet. Nya lagar öppnar för studiehandledning och modersmål med fjärrundervisning. Fler lärare får möjlighet att bli behöriga i svenska som andraspråk.

Vi stärker elevhälsan. Det är särskilt viktigt för elever som mår dåligt, oavsett om det handlar om ojämställdhet, problem hemma eller trauman för att man flytt krig. Det senaste året har 700 personer anställts i elevhälsan med statliga medel.

395 Idag kan jag också berätta hur vi kommer stärka skolans arbete för att hjälpa elever bygga framtidsbilder.

För många barn är skolan den allra starkaste länken till det framtida arbetslivet. För alla barn är skolan en länk som kan ge insikter om andra jobb än de som finns bland vuxna i ens närhet.

400 Studie- och yrkesvägledningen och prao på en arbetsplats är helt avgörande. Det har också betydelse för kunskapsuppdraget i stort. Undersökningar visar att bland elever med svaga skolresultat så är det många, inte minst killar, som saknar bra framtidsbilder.

Man vet inte vad man ska bli, eller tror inte man duger till nåt.

405 Man tycker inte skolan spelar någon roll, för man tror inte att man kan få ett jobb som vuxen.

En bra studie- och yrkesvägledning där man får hitta sin framtid, och en praoplats där man känner att man kan göra nytta för sig själv och för andra - det kan vara skillnaden mellan att känna makt över sin framtid, eller maktlöshet.

410

I många kommuner och skolor görs ett starkt arbete med prao. I Gävle har man byggt en central enhet som sköter allt det administrativa åt skolorna och har en praobank med över 600 arbetsplatser. I Stockholm används praon för att bredda elevernas målbilder, utmana stereotypa studie- och yrkesval, som vilka 415 jobb som uppfattas manliga eller kvinnliga – eller för att ge elever erfarenhet av andra jobb än just dem som föräldrarna tycker är ”fina” eller ”lämpliga”. I Malmö uppgraderas nu studie- och yrkesvägledningen. En skola jag besökte där berättade hur vägledningen används för att bryta destruktiva vägar, ge alternativ till att söka sig in i gäng. I Skövde insåg man att man de kommande åren

420 kommer ha svårt att rekrytera personal till jobben i kommunen, och nu tar

kommunen själv emot fler elever på prao. Det ger eleverna kunskap om olika kommunala yrken där det dessutom finns goda möjligheter att få ett jobb efter skolan.

425

Det här är en verklighet om hur praon används. Men det finns tyvärr en annan också. Kommuner och skolor som monterar ner prao. Man skyller på krångliga regler eller säger att det är svårt att hitta platser. I vissa fall ersätts praon med studiebesök. Det ger aldrig samma sak som att faktiskt få prova på ett arbete. Därför vill jag att alla elever ska garanteras prao i åttan och nian. Det ska inte spela roll i vilken familj man är född, vilken skola man går på eller vilken kommun man bor.

430

Alla elever har rätt till kunskap, erfarenheter och nätverk i arbetslivet.

435

Alla barn har rätt till drömmar om framtiden.

Det handlar om jämlikhet.

”Vi måste ta människors oro på allvar.”

440

Ja, det ska vi.

Men även om det finns så mycket som oroar oss är ju vi människor mer än vår oro. Det kanske inte ens är oron som driver oss framåt.

Den första klass jag som lärare hade i historia var på Sundbybergs folkhögskola i Rissne.

445

Det var inte alls som jag tänkt mig.

Det var svårare.

Vi hade roligt ihop, men jag undrade ofta – som tror jag många lärare – vad de skulle minnas av det jag lärde ut. Tills en dag. Jag skulle gå igenom mellankrigstiden och hade förberett mig med en tidsaxel, de viktiga besluten i svensk historia. Så gick jag in, tittade på deltagarna, och hörde mig istället börja berätta om min morfar. Det var ju min historia, viktig för mig.

450

Morfar föddes i en fattig familj i en fattig by, det var ont om mat och frihet i ett land där de allra flesta var fattiga. Hans far hade emigrerat till Amerika, lämnat honom med sina syskon. Hans val i livet var begränsat till att jobba vid järnvägen eller i bygge som sina farbröder.

455

Men morfar dog i ett helt annat land. Han hade följt sin dröm att få jobba med

kläder. Till slut blivit sin egen. Drev herrekipering. Bara några mil från föräldrahemmet. I samma skånska skogsbygd, men i ett helt annat Sverige.

465 Min berättelse om morfar öppnade deltagarna, fick dem att börja berätta om sina morfäder och farmödrar från hela världen.

Och jag tänkte att tidigare generationers slit för oss förtjänar både tacksamhet, men också att en insikt verkligen landar i oss.

470 Om de som kom före oss, som saknade alla teknik vi har och som ofta hade så mycket sämre förutsättningar än vad vi har nu, om de lyckades med allt vad de gjorde för oss – vad borde då inte vi kunna uträtta?

475 Min morfars generation byggde ett nytt Sverige. Ett Sverige där vi ger varandra frihet och samtidigt tar hand om varandra, ett Sverige där man får välja sin egen väg i livet, ett Sverige jag både är beredd att dela med andra och kämpa för.

480 Det är en historia som gett mig hopp. Världen kan förändras. Det finns något bättre än det här. Ett samhälle bortom klimathot, otrygghet, rasism och ojämlikhet.

Så det är inte bara oron som förtjänar att tas på allvar.
Utan också hoppet om en bättre framtid.

485 **Källa**
<div>Manuskript inskickat av Miljöpartiet</div>

Taggar
Järvaveckan, Miljöpartiet, Politiska tal

490 **URI**
<https://www.svenskatal.se/tale/gustav-fridolin-tal-pa-jarvaveckan-2017>

495